

VLASTARUL

REVISTA LICEULUI „SPIRU HARET“

APARE BILUNAR :: ABONAMENTUL 80 LEI PE UN AN

IN PREAJMA UNUI NOU AN

Sub auspiciile liceului și cu sprijinul profesorilor, elevii dela «Spiru Haret» au scos, acum un an, revista «Vlăstarul», ca să-și publice producțiile lor literare și științifice.

Odată pe lună, dela 25 Decembrie, anul trecut, «Vlăstarul» a dat la iveală articole îndrumătoare ale profesorilor, poezii și schițe făcute de elevi, probleme de aritmetică, dela cele mai simple la cele mai grele, dări de seamă cu privire la cărțile nouă, precum și chestiuni referitoare la educația intelectuală și fizică.

Revista a fost cetită de elevii de liceu, precum și de alți cărturari; a fost sprijinită de Casa Școalelor, precum și de alți iubitori ai tinerimii.

În anul acesta, apărem tot cu prilejul patronului liceului nostru : Spiru Haret.

În materialul numărului de față, se găsesc mai multe articole referitoare la Polonia : e un modest omagiu, adus țării, care a făcut elevilor liceului nostru, cu prilejul excursiunii de anul trecut, o strălucită primire, în cele mai importante orașe ale sale.

Nădăjduim că revista noastră va fi cetită, anul acesta, de mai mulți elevi dela celelalte școli ; că numărul colaboratorilor se va înmulți cu nume de elevi dela alte licee ; că, în chipul acesta, se vor strânge rândurile între unii și alții, se va mări prietenia dintre ei.

V. V. HANES

UN ÎNVAȚĂMANT...

Foloasele excursiuni din Polonia

Excursiunea din vacanța Paștelor a fost un eveniment cu totul deosebit în viața noastră școlară. Fără să ne dăm seama, ne-am prelungit singuri cursurile, am învățat chiar în timpul vacanței și mai mult decât atât, în privința cunoștințelor căpătate, cele două săptămâni petrecute în Polonia echivalează cu un întreg an școlar.

Deși călătoria noastră a durat numai 17 zile, totuși cea ce am putut vedea, chiar în acest scurt interval de timp, este mai mult decât important, iar călătoria în sine este nu numai dintre cele mai plăcute, dar și foarte folositoare cu deosebire pentru un român. În general astfel de călătorii se fac numai pentru a petrece, iar după terminarea lor, nu se spune decât minunății, nu se povestesc decât lucrurile care ne-au impresionat plăcut, fără ca cineva să se gândească să aducă un folos, un învățământ util țării. Mai mult decât atât, românii nu cunosc decât calea apusului și fericirea nu poate fi deplină pentru ei, decât la Nizza sau la Monaco.

Călătoria este unul din mijloacele cele mai bune de a te instrui și de a fi folositor țării tale. Deaceia o excursiune în țările vecinilor noștri este atât de plăcută cât și de necesară. Un motiv puternic, care ne face să călătorim în aceste părți este și acela că trebuie să ne cunoaștem vecinii, Ungurii, Sârbii, Bulgarii și cu atât mai mult pe Polonezi, a căror țară pare că e legată de a noastră prin aceleași destine și interese. Două sunt motivele pentru cari trebuie să-i cunoaștem:

1) Dintre toate popoarele slave învecinate, numai Polonezii ne vor da ajutor sigur într'un eventual războiu, cu Rușii.

2) Polonezii trebuie să ne servească drept model întru propășirea României Mari.

În adevăr, mergând în Polonia, am văzut înalta treaptă de civilizație, pe care se găsește această țară actualmente deși este deopotrivă de depărtată față de Oc-

cidentul civilizată ca în România. Munca stăpânește spiritul întregului popor. Cu toate că Polonia este un stat nou pentru Europa din ziua de azi, cu toate că ea a fost teatrul de războiu al Germanilor și al Rușilor, în Polonia nu se mai cunosc urmele marelui războiu. Când această țară gemea sub jugul streinilor, cu toate exilările în Siberia, cu toate execuțiunile, pretutindeni se formau societăți secrete pentru desrobirea patriei.

Intelctualii lucrau în streinătate făcând propagandă, în timp ce poporul se înarmă. Cinstea, munca încordată, patriotismul, firea lor îndatoritoare i-a ridicat în ochii streinilor. Prin aceste calități și-au atras ei simpatia tuturor popoarelor, care i-au cunoscut.

În scurt timp Polonia va ajunge o țară de frunte, recăpătându-și în omenire locul, pe care l-a avut acum câteva sute de ani.

Dacă noi, cari avem o țară mult mai bogată în comparație cu Polonia, am putea să ne desvoltăm, să ne ridicăm pe o treaptă culturală mai înaltă, ușor de tot am ajunge unul din cele mai falnice state din Europa.

Iată marea importanță, marele folos, pe care noi, excursioniștii, l-am căpătat din această călătorie. O călătorie într'o țară care se preface și se consolidează acum prin muncă este pentru noi mult mai folositoare decât vizitarea unei țări cu o civilizație prea înaintată.

PAUL I. FLORESCU

HENRY SIENKIEWICZ

Henry Sienkiewicz se trage dintr'o nobilă familie din Lituania și este născut la Wola-Okrzejska, în guvernământul Radom, în 1846. La 23 de ani, el începe să scrie articole de critică. Puțin apoi, activitatea sa literară se întinde, și produce primul său roman: «In zadar», unde se zugrăvesc preocupările generației sale. Chiar din această operă, apare unul din motivele dominante ale operei sale viitoare, care descrie societatea poloneză, necesitatea, pentru compatrioții săi lipsiți de viața națională, de a se ridica

printr'o muncă tenace și fecundă, pe terenul social și moral. Această idee se precizează în chip viu în diferitele sale serii. Sienkiewicz devine celebru în urma publicării volumelor «Janko musicantul», «In căutarea pâinii», «Orso», «Bartek învingătorul», «Familia Polianiecki» și a unei trilogii eroice; pagini delicioase, pline de lirism, de humor și amărăciune; de răs, sub care se simt lacrimile; de emoții sfâșietoare, în fața soartei umiliților și desmoșteniților; de durere, în fața indiferenței privilegiaților.

Însă unde Sienkiewicz a știut să-și afirme geniul cu putere, a fost în «Quo Vadis».

E posibil, ca romancierul polonez, urmând exemplul lui Krassinoki și Krasewski, să fi fost inspirat de trista soartă a patriei sale. Însă «Quo Vadis» poate fi și un apănagiu al tuturor popoarelor creștine. În evoluția religioasă, martirul voluntar ale entusiaștilor din epoca neroniană, ne apare ca o inițiere grandioasă, în mijlocul hipocriei sinistre a timpurilor acelorora.

Sienkiewicz a putut să evoce într'un armonios tablou, unde arta deplină se unește cu reconstituirea științifică, această epocă de criză morală.

Jehovali, D-zeu răsbunător, Jupiter fulgerător, Zeus inaccesibil, se prăbușesc de pe pedestalul lor, la apropierea lui Crist, D-zeu iertător, de misericordie și umilință. Conștiința umană, se ridică dintr'o singură dată, la înălțimi unde 20 de secole n'au putut să împingă progresul nostru.

El a ajuns în romanul său la concluzia evoluției spirituale a generoasei naturi a lui Vinicius, la incarnarea sufletului candid al Lygiei, înger salvator în fața unui demon stupid și feroce. Tigelin, inspiratorul și executorul tuturor nebuniilor lui Neron. Această mistificare poetică ne impresionează intens sufletul și simțurile și reușește să facă mai ponderabilă, mai precisă, valoarea practică a acestei revelații divine, care fusese atunci anunțată lumii. Credința, pe lângă că «răstoarnă munții» este și un ajutor și o călăuză morală, pentru munca de fiecare zi. Ea îmbrățișează și idealul și realitatea; unul este legat de altul; și se pare, că figurile epice din «Quo Vadis», înfăptuiesc această gândire simplă, însă nu complet realizată; căci nu cred că autorul a vrut să arate că spiritul creștin operase modificarea moravurilor și raporturilor sociale

Pasagiile din discuțiile lui Vinicius convertit, cu Petronius, ne-ar învedera și mai bine relieful conceptiei religioase, morale, a lui Sienkiewicz. Însă spațiul restrâns, nu-mi permite decât să concretizez concepțiile generale ale scriitorului, în afirmația că: «Christianismul nu a străbătut decât jumătate din drumul său; el a pătruns în conștiința individuală; fi mai rămâne să pătrundă în conștiința socială».

JEAN SCHÉREK

Cântec de Toamnă

*Trece vântul printre flori,
Sfolid corolele...
Trece vântul printre flori
Picuri tainici, cad din nori...
Mor mai iute orele...*

*Noaptea plânge la răscruci,
Plânge: fericirile...
Noaptea plânge la răscruci...
Cântă mierlele prin nuci...
Trec în goană zilele.*

*Cârduri, cârduri, trec cocori,
Țipă jeluirile.
Cârduri, cârduri, trec cocori,
Trec agale, printre nori,
Ploaia și țese firele...*

*Toamna cântă pe cărări,
Vântu-alungă foile...
Toamna cântă pe cărări,
Visurile altor zări,
Și-o îngână ploile...*

VICTOR DUMITRESCU

SOBIESKI

6

In anul 1629 se naştea în castelul din Olesko la poalele Carpaţilor, Ioan Sobieski, care trebuia să se facă cunoscut mai târziu, lumii întregi, sub numele de Ioan al III-lea, rege al Poloniei. El aparţinea unei vechi familii poloneze, ale cărei origini erau anterioare, se zice, ridicării dinastiei Piaştilor la tron. (848).

Bunicul său fusese faimosul Mark Sobieski, mare paharnic şi Palatin de Lublin, al cărui fiu, tatăl lui Ioan, mare rentier, palatin de Belz, a Rutheniei roşii şi ambasador şi mai ales mare căpitan nu fu mai puţin vestit decât tatăl său. Având doi fii Mark şi Ioan îi făcu să călătorească prin mai toată Europa şi mai ales în Franţa, unde serviră în casa militară a lui Ludovic al XIX-lea.

Pe când Ioan era la Constantinopol află de moartea lui Ladislav Wasa şi de dezastrul dela Pilawce; se întoarce grabnic în Polonia unde tocmai murise tatăl său şi luând armele, îşi începu prelungul lanţ de fapte mari. (1648). Se distinsese la Sborow, cutreră cinci ani stepa, măcelărind Tătarii şi în 1653 îşi vădi pe deplin geniul în marele război ce se pregătea. Carol-Gustav, cu aliaţii săi Cazacii, Tătarii şi Moscoviţii încalcă pământul *Republicii Sublime* dar în prea puţin timp ei sunt învinşi. Apoi Sobieski — ajuns mare hatman — salvează în războaiele civile dela 1665 (între regele Casimir şi rebelul Lubomirstri) armata regală şi respinge cu propriile lui mijloace, o mare invazie de o sută de mii Tătari şi Cazaci. Polonia e scăpată şi de data aceasta. Dar murind regele şi dieta alegând pe Mihail Koriub, acesta — incapabil şi gelos pe gloria lui Sobieski — îi retrage comanda. Cu toate că o parte din Polonia se răscolă şi voeste să-l proclame rege, el nu-şi părăseşte postul de general şi respinge atacurile Turcilor şi pe Tătari ce trecuseră graniţele.

În acest timp însă Mihail încheie cu inamicii un dezastros tratat, sperând însă să fie ajutat de ei în contra lui Sobieski. Însă dieta anulează tratatul şi marele hatman respinge cetele barbare într-o bătălie definitivă sub tunurile din Coezim (1673). Chiar în ziua victoriei muri Mihail şi după un interregiu destul de furtunos dieta alege pe Sobieski rege sub numele de Ioan III. Din primele zile ale domniei sale, Turcii reîncep războiul însă primele lupte nu fură favorabile Polonezilor, totuşi atrăgând de partea sa hanul Crimeei el poate încheia o pace provizorie la Zwiawno.

După câţi-va ani de pa cedând instanţelor papale şi falşelor protestaţiuni ale lui Leopold I, el încheie cu acesta,

care era ameninţat de o invazie turcească, o alianţă. (1683). Invazia se şi produse în curând şi fluxul musulman ajunse până sub zidurile Vienei. Această cetate părăsită în mod laş de suveranul său se apără totuşi, multă vreme singură, cu toate că fără nici o speranţă. Era tocmai pe punctul de a cădea când Sobieski interveni cu o armată destul de slabă dar totuşi suficientă, căci zdrobind pe Turci îi împinge până în Ungaria. Învinge de ei la Parkau reuşeşte în puţine zile să recâştige un strălucit succes după care se reîntoarce în statele sale, mândru de admiraţia întregii Europe a cărei civilizaţie o salvase. Sobieski reluă armele în 1684 şi în 1691 prima oară spre a încerca să reia Kamienea Turcilor şi a doua spre a cuceri Moldova, însă norocul armelor care îl urmărise atâta timp nu-l mai sustinu şi fu forţat să încheie tratatul de la Moscova care făcu Polonia să decadă din înaltul rang ce îl ocupase în nordul Europei.

După douăzeci şi trei de ani de domnie, în 1696, moare Sobieski regele erou. Ultimii săi ani fură întunecaţi prin diete furtunoase, răscoale şi zadarnice eforturi spre a asigura ereditatea familiei sale la tron. Mare războinic desigur, dar politic mediocre, Sobieski n'a putut decât să întârzie căderea Poloniei. El a avut toate elementele cari pot da mărimea afară de unul singur; îi lipseşte instrumentul faptelor mari atât în politică cât şi în războiu, n'are nici popor nici armată. Mare prin inimă şi prin spirit, prin devotament şi dezinteresare, prin calmul şi prin înflăcărea sufletului, mare prin cuvânt, prin stat şi prevedere, mare mai ales prin calităţile sale militare, căci le are pe toate: răbdarea, îndrăsneala, obstinţia, sângele rece în faţa suferinţelor inevitabile sau a pornirilor soldaţilor, nu are în fine, mai ales prin bunătate, această virtute atât de rară la eroi şi care la el depăşeşte poate limita permisă autorităţii şi majestăţii pe pământ.

Se poate spune de Sobieski ceea ce Lord Cheslerfield spunea de toată Polonia: «dacă Polonia ar avea un bun guvern sub un rege ereditar, nu ştiu cine iar putea veni de capăt». Şi tot astfel dacă regele Sobieski ar fi avut un popor de supuşi ascultători, o armată fidelă şi generali docili pentru a-i servi planurile, nimeni nu poate şti unde i s'ar fi oprit gloria. Căci el n'avea numai geniul isprăvilor poloneze, dar şi pe acela al marelui războinic. Capabil de a se devota ca Leonidas sau de a temporiza ca Fabius, ar fi ţinut lui Condé prietenul şi admiratorul său.

Să nu uităm că e braţul temut al regelui polonez care a aşezat stavila de care hoardele asiatice s'au frânt adesea fără a o putea niciodată trece.

Sobieski avea idei de cucuritor, vederi de om de Stat şi instincte de reformator.

• COSTANDACHE

ANATOLE FRANCE

Ca un patriarh, cu simplitate, calm, superb, Anatole France a murit...

Fiu al unui librar, căruia îi zicea Thibault și despre care legenda spune că își adăugase numele de France pe când servia în Garda Regală înainte de 1830, Anatole France de mic a dus o viață studioasă plăcându-i să adăncească mulțimea cărților cari aparțineau tatălui său.

Având timp să citească și să mediteze despre ceie ce citea, Anatole France de la început s'a învățat să disece caracterul omenesc arătându-l sub toate laturile și să pătrundă până în profunzimea lui. Mai târziu a trăit o viață de burghez liniștit; nu i-a plăcut niciodată sgomotul, onorurile; căminul său era mai presus de toate, iar opera lui nemuritoare este ca și viața lui; îi lipsește brutalitatea, sfârșitul dramatic.

Ca și Balzac, el a creat o lume întreagă de personaje, siluetele fine, juste, sunt caracterizate și desemnate de penelul lui mușcător.

Scriitori care au influențat asupra lui Anatole France au fost André Chenier și Alfred de Vigny în poezie, Renan și Voltaire, în proză. Aceste patru genii atât de diferite între ele au o trăsătură comună: având ceva de povestit, un erou de descris, ceea ce căutau era să arate trăsătura semnificativă, pe care o redădeau în mod cât mai clar și mai elegant. Acest lucru se găsește și în opera lui Anatole France. Iar opera lui cea mai semnificativă „La Rotisserie de la Reine Pédauque” a fost influențată de capod'opera lui Voltaire „Candide”. Jérôme Coignard este o ediție refăcută a lui Abbé Langloss. Dar independent de aceasta, la Anatole France există o identitate de gândire negativă cu Voltaire. Este un lucru foarte natural ca aceasta să fie așa căci Voltaire fiu al Regenței trăește într'o epocă unde scepticismul se răspândise foarte mult în atmosferă. Anatole France din partea lui trăește în momentul când științele pozitive iau un progres așa de însemnat, toate fenomenele se succed veșnic și degeaba, fără început și sfârșit, fără principii. Care este rolul omului într'd astfel de lume?

Bine înțeles că de aci pornesc o mulțime de concluzii care arată partea revoluționară a lui France, însă aceasta nu intră în cadrul celor ce mi propusesem să fac.

Moartea care îl pândea de mult nu îl mișcă de loc. El spunea: „Să trăim liniștit ca să murim liniștit”. Ceea ce este greu nu este de a muri ci de a trăi. Vreau ca mâini frumoase să-mi închidă ochii pentru somnul cel Mare.”

Așa a și murit!

ALEX. GIANNI

CRONICA CULTURALA

Toamna a trecut, cu belșugul roadelor și vitrinele intristate sub povara cenușie a cărților de școală. Nu se mai văd ghioldane lăcși și coli albastre; grupurile cu șepci și uniforme s'au rărit; se cer tot mai rar dicționare și colbul se așterne din nou pe rafturi, stăpân oficial al celor nouă luni de pauză (pentru rafturi...).

E un spectacol — în același timo — și trist, și îmbucurător. O viziă nouă, tânără, încrezătoare, a luminat vreme de câteva săptămâni îmbătrânitele „cești” ale cărților”. Dar, orbăcând aceluiasi instinct anual, viața și-a polo it pulsațiile de când și ultimul echer și-a găsit cuiul deadreapta mesei sârquitorului elev.

Cu toate acestea „viața” care aduceă farmecul începuturilor de toamnă — nu s'a stins. Același suflă de tinerețe, de muncă și creație plutește deasupra capetelor noastre, bietele noastre capete — mai mult sau mai puțin tunșe — cari timide sau obraznice, voioase sau pesimiste se ridică întru căutarea zărilor mai largi. Într'adevăr,

mai rar așa bogăție de cărți bune ca în anul acesta. Scriitorii vechi își împodobesc opera cu alte mici opere, scriitorii noi răsar sfioși ca coperte încondeiate sau articole de cășăpie prin revistele consacrate (așa se numesc). Mă feresc de titluri și nume cu pronume — cu toate acestea nu pot trece fără a însemna: „Conseruator et C-nia” a domnului N. Davidescu, „Cucoana Olimpia” de Lucia Mantu și gingasul „La Medeleni” al d-lui Ionel Teodoranu, roman ce se tipărește acum în coloanele „Vieșei Komânești”. E atâtă artă în acest prim roman („La Medeleni” e o trilogie) atâtă subtilitate în pătrunderea sufletelor copilărești, încât valoarea i-a fost simțită dela întâiele capitole. În avântul contemporan de a scrie opere cu caracter universal-nemuritor, proza d lui Teodoranu e cu atât mai prețioasă. Condeiuul său — cu toți fluturașii „simbolici” ai formei aromitoare și melancolice — nu s'a depărtat dela tradiție. Același mediu de boeri moldoveni și

aceiași erol copii cari prind a deschide ochii asupra sufletului din ei inșiși și asupra lumii din afară ca și în „Uliza copilăriei”. Și numai acei cari cunosc haosul adolescenței, aproape imposibilitatea de a zugrăvi cutele nestatornice ale unui suflet plâpând, bătut de vânturile inimii și ale creierului — numai aceia își pot da bine seama de talentul scriitorului.

Și s'au tipărit lucrări la care nu ne așteptam (criticul Lovinescu a scris filozofica „Istorie a civilizației române în Sec. XIX”; postumul „Remember” al lui marele Caragiale). Și s'au publicat cărți de înaltă știință („Elemente de lingvistică indoeuropeană”; lucrări matematice de d-nii Titica, Lalescu și St. Christescu) comun cărți academice (notăm: „Fânța și menirea Academiilor” de D. Gusti, „Histria” de V. Pârvan), iar d-l Iorga și a îmbogățit bibliografia cu încă o jumătate duzină de cărți din care reținem admirabilele „Choses d'Orient et de la Roumanie”, „Histoire des Croisades” și a doua serie de „Etu-des Roumaines”.

Iar în curând va apărea „Adam și Eva”, romanul d-lui Rebranu pentru a se putea spune de către viitorii istorici literari că anul 1924 a fost anul romanului. Într'adevăr — lăsăm la o parte cele patru pomenite mai sus — s'au mai tipărit sau se mai tipăresc: „Voica” de Y. H. Sihal, „A sburat o pasăre neagră” de C. Petrescu, „Iubirea iubitorilor” de I. Agârbicianu, „Ultimul armaș” și „Din păcat în păcat” de I. Slavici, „Tragedia

unui comedian” și „Omul fără nume” de V. Eftimiu, „Cetatea vieții” de Papadimitri Bengescu și alte multe, pe cari nu le mai înșir aici. (Observați că nu mi am dat nicio părere asupra le).

În același timp piese originale se joacă cu succes pe marile scene, traduceri se încearcă pe toate căile și reviste apar cu nemiluita. Măi ales apariția revistelor e îmbucurătoare. Ele dovedesc că se citește și că s'ar citi și mai mult dacă s'ar scrie lucruri mai bune și o vie propagandă culturală s'ar înfăptui. Iar în același timp o selecție se va impune dela sine. Iașul ne trimete bazarul săptămânal „Lucea” cu ironia d-ului Topârceanu și piovorul d-lui T. Arghezi; tot deacolo așteptăm din zi în zi „Gazeta literară și artistică”. „Gândirea” ș-a asigurat hârția, tiparul și colaboretorii aleși pe un an întreg. (În ultimul număr, un frumos crâmpeiu din romanul d-lui Sadoveanu „Venea o moară pe Siret”). Iar în același timp „Mișcarea literară” tinde a s'ajunge cel mai bun îndrumător cultural din țară.

Într'o cronică de felul acesteia, trebuie să ne restrângem. Cu toate acestea am făcut o nedreptate d-lui A. A. Luca dară n'am pomeni și colecția „Probleme de idei” ce apare sub conducerea Domniciei-Sale. Se publică acei broșuri elegante prefăcute de profesori universitari și cu cel mai ales copriși. Sunt prea nemerite pentru cea dintr'ia hrană ideologică potrivită tinerilor. Și din îmbelșugata recoltă culturală a toamnei, noi ne oprim cu osebire asupra acestei colecțiuni. E de

prisos să mai spunem cât de puțin timp jertfește noua generație gândirii. E însă trist să adăogăm numărul aproape inexistent al lucrărilor ideologice—

îndrumătoare din limba română, iar în ce privește această lacună, cărțile „Probleme și Idei” sunt o adevărată bine facere.

MIRCEA ELIADE

Exerciții

Diagonala unui cub este egală cu latura triunghiului echilateral înscris într'un cerc cu raza R. Să se găsească latura cubului.

$$d = l_2, d = l_4 \sqrt{2}, l_3 = R \sqrt{3}, l_4 = R.$$

Ionescu Corneliu

Să se rezolve ecuația:

$$\begin{aligned} y^2 - 2y + \cos^2 \alpha &= 0 \\ y &= 1 + \sqrt{1 - \cos^2 \alpha} = 1 + \sin \alpha \\ y' &= d + \sin \alpha, yr = 1 - \sin \alpha \end{aligned}$$

Mladoveanu Ștefan

Probleme propuse

1. x_1, x_2 și x_3 fiind rădăcinile ecuației:

$$x^3 - 5x^2 - ax + 5 = 0$$

Să se rezolve ecuația și să determine parametrul variabil a cu condiția ca

$$f'(x_1) + f'(x_2) = 0 \text{ fiind are } \operatorname{tg} x_1 + \operatorname{arc} \operatorname{tg} x_2$$

Corneliu Ionescu

2. Să se determine din ecuația:

$$4x^4 + 4\sin^2 \alpha \cdot x^3 + 4x^2 + 4ax + 1 + 2\cos^2 \alpha = 0$$

știind că suma a două rădăcini este egală cu $\cos^2 \alpha$.

Calmy Aristide

3. Să se rezolve ecuația și să determine a astfel ca rădăcinile ecuației:

$$\sqrt{3}x^3 - 4x^2 + \sqrt{3}x + \sqrt{3}a = 0$$

să verifice relația $x_1 + \operatorname{arc} \operatorname{cotg} x_2 = \operatorname{arc} \operatorname{cotg} x_3$

Bărbulescu B. Traian

4. Să se rezolve în numere întregi ecuația:

$$3x - 7y + 5z = 4 \text{ și să se găsească un număr de trei cifre } x, y, z, \text{ astfel ca între cifrele lui fie relația de mai sus.}$$

N. Teodorescu

5) Să se rezolve ecuația:

$$x^4 - 2x^3 - 2^1 x^2 - a x + 40 = 0$$

și să se determine a, astfel ca între rădăcinile ecuației, cari sunt numere întregi să existe relația $8x_1, x_2 - 5 x_3, x_4 = 0$.

Corneliu Ionescu

Idei și fapte

S'au sărbătorit în ultimile luni, două mari comemorări naționale: șezizeci de ani dela moartea lui *Simion Bărnuțiu* și un veac dela nașterea lui *Avram Iancu*. Amândoi aprigi luptători ai Românișmului de peste munți, îndrumătorii unui întreg popor înăbușit în minciuna și nedreptatea stăpânilor — amintirea lor a fost sărbătorită cu măreția cuvenită eroilor.

Din noianul articolelor «ocasionale» precum și al broșurilor pripite reținem numai studiul d-lui Silviu Dragomiri: «*Avram Iancu*» (ed. Cassa Școalelor, 12 lei) precum și cumpănita monografie a d-lui Bogdan-Duică: «*Ideile și faptele lui Simion-Bărnuțiu*» — adăogând în același timp că se puteau alcătui întru slava lui A. Iancu cărți mai trainice și cari s'ar fi putut folosi și în afara, oarecum «convenționalei», comemorări.

* * *

Premiul Nobel a fost câștigat anul acesta de romanierul polonez *Wladislaw St. Reymont*. Înălăturând «concuranța» popularilor Gorki, Thomas Mann și Ibanșez autorul «*Tăranilor*» aduce patriei sale — după Sienkiewicz și d-na Skeadowska (Curie) — a treia cunună din nemuritorii lauri Suedezi. Reymont e însă prea puțin cunoscut în restul Europei și aceasta a făcut pe mulți să se arate nemulțumiți de alegerea comisiei din Stockholm. S'au adus chiar acuzațiuni de «uneltiri și scopuri politice».

Explicația e adusă în numărul 4 din «*Cuvântul literar*» unde d. Artur Smutny analizează opera lui Reymont. «*Tăranii*» săi au atatea însușiri clasice, de liniștită și optimistă dragoste față de robii țarinelor, încât rostul premiului Nobel n'a fost nicidecum încăleat decernându-i-se. Niciunul dintre marii creatori contimporani nu s'au arătat mai umani în operele lor și niciunul n'a dovedit mai multă «universalitate» în psihologia eroilor zugrăviți.

* * *

Revista de avantgardă «*Contimporanul*» publică de mai multe numere romanul d-lui Ion Vinea: «*Tic-Tac*». Lucrarea aceasta se vădește cu multe calități; finețe

Cronica dramatică

Zilele trecute Teatrul Național ne-a oferit ca premieră o piesă originală care se ridică cu mult deasupra nivelului celorlalte.

«Thebaida» este o lucrare de o mare valoare, mai ales că este o tragedie antică, ramură dramatică foarte puțin obicinuită în teatrul de aci. Este tragedia nenorocitei familii a lui Oedip care ispășește păcatele strămoșilor, care se revarsă și asupra orașului Teba. Oedip, care rătăcea orb și bătrân, sprijinit pe brațul creștincoasei sale fice Antigona, este iertat de zei, și drept răsplată a supunerii lui, pământul unde va muri e sortit să vadă zilele cele mai strălucitoare în glorie din întreaga Elladă.

Dar păcatele strămoșilor nu au fost ispășite cu totul de Oedip. Ele se resfrâng și asupra fiilor lui Polinikes și Eteocles care seucid între ei pentru tronul Tebei. Aceștia pe lângă păcatele strămoșești ispășesc și păcatele de a fi nesocotit pe tatăl lor în nenorocire.

Antigona este închisă și ea într'o peșteră de către noul Rege Creon, fiindcă s'a împotrivit poruncii lui și a înmormântat trupul fratelui Polinikes. Ea e singurul urmaș al lui Oedip care vestește Tebei bănuite de ciumă, pieirea ei și ridicarea Ateiei care adăpostește trupul lui Oedip.

Aceasta e pe scurt acțiunea tragediei. S'ar putea împărți în două părți deosebite și de sine stătătoare: primele două acte cuprinzând răsplătirea lui Oedip și ultimele acte în cari se revarsă pedeapsa zeilor asupra familiei și orașului lui Oedip. Această împărțire însă nu poate fi dăunătoare acțiunii de oarece piesa nu e decât înrăurirea nenorocirilor unei familii asupra căreia se abate mânia cerească.

Domnul Eftimiu a apropiat tragedia de mentalitatea timpurilor noastre și acestui fapt datorăm în parte succesul piesei domniei sale. Desigur că și frumoasele versuri în cari e scrisă au contribuit la aceasta.

E de netăgăduit însă că interpretarea, montarea și punerea în scenă au o însemnată parte din succesul premierei. Dacă decorul actului întâiu nu era tocmai în armonie cu cel din actul al doilea aceasta nu răpește însă nimic din frumoasa impresie a întregii montări. Deasemenea figurația s'a mișcat cum rar ni s'a întâmplat să vedem. Scena în care mulțimea fuge îngrozită de lupta celor doi frați a provocat un fior de groază.

Cât dospelre interpretare e deajuns să menționăm că era încredințată d-lor Nottara, Bulfinsky Atănăsescu etc. și Doamnelor A. Macri Eftimiu L. Popovici-Dominic.

În general piesa a avut un frumos succes care rămâne de văzut dacă nu e decât vremelnic.

M. PUȘCARIU

și adâncime în analizele sufletești, multă imaginație în stilul înflorit și pretențios de reformator literar. E de altfel singura pagină ce se poate citi fără zămbet sau durere de cap din întreaga revistă, unde la fiecare colț te așteaptă versuri transparente-apocaliptice, statui nichelate sau așa ceva.

* * *

În *«Ideea Europeană»* No. 153 magistralul articol al profesorului Rădulescu-Motru: *«Ideologie revoluționară»*. În același număr «Nemo» divaghează asupra *«Științei și Credinței»*.

* * *

Din vâltoarea scriitorilor tineri își fac loc tot mai multe nume. Succesul poemelor lui Radu Gyr *«Liniști de schituri»* e o pildă proaspătă. La adăpostul revistei craiovene *«Flămura»*, adolescentul și-a mănuit tot mai des condeiul. Versul lui se vedește tot mai personal, tot mai anunțat și făgăduitor de artă rară. Iar broșura în care sunt adunate *«Liniștele»* ne îndreptățește să așteptăm multe lucruri frumoase dela senzitivul Radu Gyr.

* * *

Cu prilejul morții marelui France, s'au publicat multe studii în toate limbile și din toate punctele de vedere. Nu vrem să trecem cu vederea admirabilul studiu sintetic al d-lui Mihail Ralea din ultimul număr al *«Vieții Românești»*. Pomenim tot aci și de proaspătul volum de indiscreții al lui Jean Jaques Brousson: *«Anatole France en pantoufles»*.

* * *

Noul volum al d-lui P. V. Haneș, *«Istoria literaturii române»*, umple un gol care de mult se simțea, în cultura noastră. E o lucrare sintetică, în care produsele literare se studiază evolutiv și ținându-se seama de influențele suferite; nu se găsesc catalogări și clasificări — ca în manualele de istorie literară de până acum — pentru că acestea se pot face în tot adevărul, numai într'o literatură pe deplin încheiată, cum ar fi cea latină sau greacă. Altminteri, valorificările sunt cu totul relative, depinzând de spiritul epocii în care se zac. Cu atât mai greu este studiul literaturii contemporane; scriitorii nu și-au spus încă ultimul și, poate, marele cuvânt. În același timp lipsește perspectiva istorică, care singură poate lămuri în operele literare, adevărata lor valoare. De aceea autorul nici n'a încercat studiul literaturii noi; nedefinită încă, aceasta nu și-ar găsi locul decât într'o lucrare aparte.

e.

Cronica științifică

Somnul muștelor. Se credea până acum cătva timp că amorțirea dipterelelor în timpul iernei se datorește frigului; somnul lor n'ar fi decât acelaș somn de hibernațiune, pe care prea puține viețuitoare îl pot înlătura. Într'un număr din *«Revue scientifique»*, se citește însă rezultatul cercetărilor unui naturalist care a găsit o altă soluție. Acesta a observat că, aduse la căldură, nu toate dipterile se deștept și atunci a deosebit două clase; unele cari amorțesc numai din pricina temperaturii scăzute (așa de pildă *«musca domestica»*) iar altele a căror amorțire se datorește unei intoxicații generale a organismului. Somnul ar mijloci acestor din urmă, tocmai eliminarea produselor de excreție cari s'au adunat în timpul verii. Aceste excreții, în deosebi cele a aparatului urinar, constituie o adevărată toxină al cărei rezultat e paralizia completă, de câteva luni. Din această clasă fac parte speciile *Sacrophaga*, *Stomoxis*, etc.

* * *

Cleul arborilor nu este altceva decât o armă de apărare, dar nu împotriva sgărieturilor scoarței ci contra unor bacterii cari viețuiesc de obicei pe coaja arbuștilor de acacias. Deosebiți arbori injectați cu aceste microgerme au secretat cleiul acela roșcat, cunoscut de toți. S'ar crede că bacteriile sunt înglodate în lichidul gelatinos, apoi închegate întrânsul, devenind astfel inofensive.

* * *

Încă din 1887 americanul William Kedric obținuse din trupul lăcustelor'un ulei pe care l-a numit *caloptină*. Aceasta era însă un produs de laborator și de prea mică însemnătate atât științifică cât și practică. De curând s'a dezvoltat însă în Africa „industria” *caloptinei* pentru că s'a observat că e singurul ulei care nu îngheață la temperaturi joase și e cât se poate de nimerit pentru aeroplane.

Un ulei asemănător s'a obținut din oulele lăcustelor; culoarea sa e cea a gălbenușului de ou, fără gust și fără

miros. Nu se poate utiliza însă ca aliment pentru că se îmbibă repede cu un miros rânced—și nici la motoarele aeroplanelor nu poate fi de folos, deoarece la 2° capătă consistența untului. E nemerit numai ca medicament, conținând multă anhidridă fosforică.

RUBRICA DE ȘAH

Redactată de *G. Carpenișeanu* și *M. Avramescu*

Jocul de Șah, prin mulțimea și mai ales prin frumusețea combinațiilor sale, a reușit să treacă în fruntea tuturor celorlalte jocuri *intelectuale* și, în străinătate, tinde chiar să devie o știință.

În ultimul timp, acest joc a început să capete și la noi în țară o dezvoltare mai mare, așa încât inițiativa înființării unei rubrici șehiste, nu poate fi decât bine-venită.

La această rubrică, vom publica treptat probleme, partide interesante, studii, analize, etc.

Pentru a da posibilitate și acelor cari nu sunt încă experimentați în probleme, să deslege și chiar să compună probleme, vom explica, pe scurt, chiar în acest număr, noțiunile elementare cari constituiesc o problemă, precum și principalele condițiuni necesare pentru ca o problemă să fie corectă din toate punctele de vedere.

PROBLEME

Problemele de șah sunt niște poziții în cari se cere ca unul dintre jucători (de obicei albul), să ajungă la un anumit rezultat, servindu-se de regulile jocului. Problemele sunt de mai multe feluri: 1. Maturi directe. 2. Maturi indirecte. 3. Maturi forțate. 4. Studii, etc.

Deocamdată ne ocupăm de problemele de maturi directe, în cari se cere ca albul să dea matt pe negru într'un anumit număr de mutări.

Pentru ca o astfel de problemă să fie corectă, se cere :

1. Să aibe la bază o *idee originală*. Nu orice poziție în care alb poate da matt, este o problemă.

2. Matt-ul să fie corect. (Negrul să nu poată în niciun caz să pareze lovitura albului).